

Scopingsadvies Project-Mer

Uitbreiding en hervergunning cementmaaldierij Cemminerals te Gent-Zeehaven

Initiatiefnemer:
Cemminerals NV
Christoffel Columbuslaan 37
9042 Gent

14 juni 2023
PRMER-3533-SA

1. Inleiding

De cementmaalterij Cemminerals, gesitueerd in de Christoffel Columbuslaan 37 te 9042 Gent wenst haar productiecapaciteit verder uit te breiden. In 2016 werd het bedrijf opgericht op deze locatie met een productiecapaciteit van 700.000 ton cement per jaar. Om aan de groeiende vraag te kunnen voldoen, wenst het bedrijf de capaciteit uit te breiden met 900.000 ton cement per jaar, zodat de totale productiecapaciteit 1.600.000 ton cement per jaar bedraagt. Om deze productieuitbreiding te realiseren, wordt een nieuwe cementmolen voorzien, alsook zes bijkomende silo's, een bulkopslag en andere ondersteunende infrastructuur. Om de nodige ruimte te creëren wordt een deel van het bestaande magazijn afgebroken en verplaatst.

Gezien het een grote investering betreft wordt tevens een hernieuwing van de vergunning aangevraagd.

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

Bijlage II:

- *Rubriek 5 b) Installaties voor de vervaardiging van cement als de productiecapaciteit 150.000 ton per jaar of meer bedraagt;*
- *Rubriek 13a) wijziging of uitbreiding van de in bijlage I, II of III opgenomen projecten, waarvoor reeds een vergunning is afgegeven, die zijn of worden uitgevoerd, wanneer die wijziging of uitbreiding op zich voldoet aan de in bijlage II genoemde drempelwaarden, voor zover deze bestaan (niet in bijlage I opgenomen wijziging of uitbreiding).*

Voor categorieën van projecten opgenomen in bijlage II van het project-m.e.r.-besluit, is het indienen van een ontheffing project-m.e.r. mogelijk. Door de initiatiefnemer wordt gekozen om een project-MER op te maken aangezien aanzienlijke effecten niet op voorhand uit te sluiten zijn.

De initiatiefnemer heeft er bij de start van de m.e.r.-procedure expliciet voor gekozen om de in de aanmelding voorgestelde methodologie reeds verder uit te werken tot ontwerp-MER en beide gebundeld in te dienen als één document.

De aanmelding met vraag om scopingsadvies werd ingediend op 24 maart 2023. Er werd een openbaar infomoment georganiseerd door de initiatiefnemer van het project in Gent (11 mei tot 10 juni 2023) en in de buurgemeente Evergem (04 mei tot 02 juni 2023).

Adviezen werden opgevraagd bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage).

Dit scopingsadvies wordt opgesteld met het oog op de inhoudsafbakening van het MER. Het houdt rekening met de ontvangen adviezen, overlegmomenten en met de principieel verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM².

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

De verantwoording en beschrijving van het project staan in Hoofdstuk 3 van de aanmelding.

Zoals in de aanmelding vermeld, moet het MER de volgende alternatieven onderzoeken en beoordelen:

- Nulalternatief (niet relevant)
- locatiealternatieven (gemotiveerd niet voorzien)
- inrichtingsalternatieven (idem)
- uitvoeringsalternatieven -

Inzake uitvoeringsalternatieven gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf/project hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

3. Algemene en methodologische aspecten

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's** rekening gehouden wordt of juist niet bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Volgende relevante juridische en beleidsmatige randvoorwaarden dienen bijkomend te worden aangepast, opgevolgd of aangevuld: **geen voor dit dossier.**

Cumulatieve effecten moeten onderzocht worden.

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet **voor elke discipline** in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

Discipline Water:

Opmerkingen van VMM Kern Advisering Lozingen :

Wordt er een lozing van bemalingswater aangevraagd? Bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen? Debiet/parameters?

P26 tabel 2-1

Rubrieknummer 3.5.1. à 3.5.3

P98-99 beoordelingskader thermische impact: Waarom wordt de mengzone niet opgenomen?

P102

Merk op: dit zijn allemaal debieten van het kanaal Gent-Terneuzen. De lozing zelf gebeurt echter helemaal achterin het Kluizendok en dus op 1 tot 1,5 km van het kanaal zelf. Daarom wordt een factor 10% toegepast op het berekend debiet van het kanaal om dat van het Kluizendok in te schatten. Vanwaar komt deze 10 % ? Kan dat enigszins onderbouwd worden?

P104

Een betere methode voor de meting van de temperatuur van het ingenomen water is dus zeker noodzakelijk. Kan de temperatuur van het opgenomen water gemeten worden thv het inname punt ipv buis in openlucht. Is het opportuun om de aanvoerbuus te isoleren?

P111

Bespreking voorwaarden :

b) Graag een figuur met de ligging van het captatie en lozingspunt. Zijn deze dezelfde voor de nieuwe tweede cementmolen?

P 118

Is het mogelijk alle ingevoerde gegevens in formule in § 10.2.2.1 (figuur 10-1) duidelijk op te sommen. (warmtevracht, dichtheid, soortgelijke warmte, breedte watersysteem, warmteoverdracht-coëfficiënt)?

P119 en p127

Modelmatige impactberekening

Berekende dagelijkse oppervlaktewaterdebieten? P102 gemiddelde/maximum hoe bepaald?

Waarom worden hier ook niet de drie afstanden 1 m, 15 m en 30 m berekend?

P122

De aangevraagde maximum capaciteit komt dit op jaarbasis overeen met een lozing van 1.600.000 ton x (moet gedeeld door zijn) 150 ton/h x 75 m³/h en dus op 800.000 m³/j.

In het voorgaande dossier (eerste cementkoeler) werd volgende gesteld :

“Het koelwater wordt tijdens het contact met de mantel van de cementkoeler opgewarmd met 9,4°C tot 15°C, afhankelijk van het productievolume.”

De minimale opwarming van het koelwater (ΔT) bedraagt 9,4°C. Dit betekent dat de lozingsnorm van 30°C enkel kan worden gehaald tot een waterinname met een temperatuur van 20,6°C. De maximale opwarming van het koelwater (ΔT) van 15 °C (productiecapaciteit 200 ton/u) kan maar zolang de inname temperatuur 15 °C of lager is;

Het bedrijf geeft aan dat het de temperatuur bij lozing zelf kan sturen door regeling van het volume cement dat naar de cementkoeler wordt gestuurd. Hiervoor volstaat de monitoring van enkele eenvoudige parameters, nl. het debiet van het koelwater, de temperatuur bij inname en lozing en het volume cement dat naar de koeler wordt gestuurd. Bij een productievolume van 140 ton per uur, hetgeen de ontwerp capaciteit van de volledige installatie is, wordt er ten allen tijde

voldaan aan de lozingsnorm T, op voorwaarde dat de toelating wordt verleend om te lozen tot 35°C in de zomer (wanneer het water bij inname meer dan 20°C bedraagt).

Bij hogere productievolumes zal het bedrijf, wanneer dit noodzakelijk is (dit is afhankelijk van de watertemperatuur bij inname), beslissen om via een bypass het meervolume (boven de 140 ton per uur) rechtstreeks naar de opslagsilo's te sturen zonder door de cementkoeler te passeren.

Graag wat info over bovenstaande werking/ is dit voorgekomen de voorbije jaren?

Discipline Mens-gezondheid::

Opmerkingen van het Agentschap Zorg en Gezondheid :

De Discipline Mens-Gezondheid werd niet uitgewerkt volgens het nieuwe richtlijnenboek Mens-Gezondheid (2016). Zoals omschreven in dit richtlijnenboek moeten de eerste stappen reeds in de kennisgeving/aanmelding worden uitgewerkt. Onder hoofdstuk 13.3.1 Pre-fase haalt men wel Stap 2 (Identificatie van potentiële relevante milieustressoren) met verder de bespreking van de stressoren aan, maar Stap 1 (Beschrijving ruimtegebruik en betrokken populatie) werd niet uitgewerkt. Ook de samenvattende tabellen moeten opgenomen worden in de kennisgeving.

p.142-143, Tabel 13-1: Er wordt voor de, volgens de initiatiefnemer, niet relevante stressoren onvoldoende beargumenteerd waarom deze niet worden opgenomen. Gelieve gedetailleerder uit te werken.

p.142, Tabel 13-1: Stressor 'Nabijheid groene ruimte' ontbreekt. Gelieve deze aan de tabel toe te voegen en te argumenteren waarom deze wel of niet zal worden opgenomen.

p.143: De gezondheidskundige advieswaarde voor mangaan werd in 2012 afgeleid door ATSDR en niet in 2013 zoals nu wordt weergegeven:

"Mn: 0,3 µg/m³ voor chronische blootstelling (gebaseerd op ATSDR 2013)"

p.147, Geluid: Voor de volksgezondheid is het onvoldoende om de geluidshinder enkel aan wettelijke richtwaarden te toetsen. De gezondheidskundige beoordeling van geluidshinder (aantal ernstig gehinderden en slaapverstoorden) moet worden uitgevoerd zoals beschreven in het RLboek Mens-Gezondheid.

Discipline Mens-mobiliteit::

Opmerkingen van het Agentschap Zorg en Gezondheid :

De inrichting van Cemminerals nv situeert zich in een gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven, aan het uiteinde van het Kluizendok en in de nabijheid van het kanaal Gent-Terneuzen en de R4.

De werken zullen ca. 3 jaar in beslag nemen. De grote onderdelen (vb. molenonderdelen, silo's, filter) zullen per schip toekomen, het overige met 200 vrachtwagens. Dit laatste komt neer op gemiddeld minder dan 1 vrachtwagen per dag, en wordt door de initiatiefnemer als verwaarloosbaar aanschouwd.

- Hoeveel bedraagt het transport per schip in de aanlegfase?
- Hoeveel bedragen de dagelijkse transportbewegingen van bouwvakkers?

Het huidige logistiek verkeer tijdens de exploitatiefase betreft 21.129 vrachtwagens en 107 schepen per jaar, respectievelijk 58 vrachtwagens per dag en 1 schip per 3 dagen. In de nieuwe toestand wordt dit beraamd op 38.538 vrachtwagens en 401 schepen per jaar, oftewel 105 vrachtwagens (210 bewegingen) en meer dan 1 schip per dag. De capaciteit van de N474 wordt niet benaderd, en op de R4 zal er ook een verwaarloosbaar effect optreden m.b.t. vrachtverkeer. De verzadigingsgraad blijft ver onder de kritische grens van 80% zoals uit de nota is af te leiden.

Het woon-werkverkeer zal stijgen van 15 naar 20 wagens, en van 5 naar 7 fietsen (totaal 27 werknemers), wat neerkomt op een verwaarloosbaar effect. Wordt er m.b.t. de gemotoriseerde verplaatsingen van de werknemers gereflecteerd over een carpoolsysteem, shuttlebus, gebruik van hybridewagens, installatie laadpalen, ...? Gelieve aandacht te besteden aan de mogelijkheid in het verduurzamen van mobiliteit.

Discipline Lucht:

De gemeente Evergem vraagt om bijkomende maatregelen te nemen om stofhinder te vermijden. De gemeente vraagt om na te gaan wat de impact is bij het toepassen van volgende maatregelen:

- Stofrechtters voorzien van sproei- en/of nevelinstallatie.
- Stofrechtters voorzien van windschermen of opengaand dak.
- Stopzetting laad- en losactiviteiten bij een bepaalde windkracht.

Opmerkingen van VMM Kern Advisering Lucht:

1. In par. 8.2 op p. 65-66 wordt het beoordelingskader voor lucht toegelicht. Voor wat betreft de link met milderende maatregelen wordt hierbij enkel de impactscore conform het significantiekader als criterium vermeld. Een onderzoek naar milderende maatregelen moet echter ook uitgevoerd worden als:
 - emissiegrenswaarden of reeds vastgelegde toekomstige emissiegrenswaarden overschreden zouden worden;
 - uit beleidsmatige randvoorwaarden, zoals de van toepassing zijnde maatregelen uit BREF-studies of NEC-reductieprogramma's of andere reductiedoelstellingen uit het Luchtbeleidsplan 2030 de noodzaak hiertoe naar voor komt.

Deze twee aspecten dienen ook mee opgenomen te worden in de voormelde paragraaf en bijgevolg getoetst te worden om de noodzaak tot onderzoek naar milderende maatregelen na te gaan.

2. Bij de beschrijving van de actuele luchtkwaliteit op p. 67 wordt voor het aantal overschrijdingen van de PM10 daggrenswaarde gebruik gemaakt van de meetresultaten van de meetpost 44R740 in Sint-Kruis-Winkel. Deze meetpost ligt ca. 3 km ten ZO van het bedrijf. Gelet op de grote afstand tussen deze meetpost en het bedrijf als ook de ligging ten ZO en dus de niet in de meest overheersende windrichting, is deze meetpost niet als representatief te beschouwen. De meetpost 40EG05 in Rieme is wel representatief. Deze ligt op 1,5 km ten NO van het bedrijf, in de meest overheersende windrichting dus. Op deze meetpost wordt er sinds 2020 fijn stof gemeten. De concentraties zijn hier sterk verhoogd en in 2022 werd de Europese grenswaarde voor het aantal dagen met een overschrijding van de daggrenswaarde voor PM10 overschreden (alle meetresultaten kunnen worden teruggevonden op de website van de VMM). De verhoogde concentraties van stof liggen in lijn met de hinderklachten van de bewoners in Rieme. Hoewel er meerdere bedrijven in de omgeving als potentiële bron kunnen worden beschouwd kan uit pollutierozen worden afgeleid dat CEMMINERALS bijdraagt aan de verhoogde waarden die hier worden gemeten. De voormelde analyse dient mee opgenomen te worden in het MER bij de beschrijving van de actuele luchtkwaliteit in het studiegebied. Tevens dient geconcludeerd te worden dat 80% van de Europese norm voor het aantal overschrijdingen van de daggrenswaarde PM10 is ingevuld en bijgevolg PM10 een kritische pollutant is in het studiegebied.

3. In par. 8.4.1.2 op p.72 wordt gesteld dat door het gebruik van slakken in het geproduceerde cement metaalemissies kunnen optreden. Deze metaalemissies dienen ook vermeld te worden onder de oplijsting van de emissies op p. 46 en 68.

Discipline Geluid:

De gemeente Evergem vraagt de aanbeveling om na uitbreiding van het bedrijf een controlemeting te laten uitvoeren naar het specifiek geluid van Cemminerals.

Verdere aandachtspunten:

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cfr. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting.

4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-coördinator en MER-deskundigen wordt goedgekeurd.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van de procedure moeten voor akkoord voorgelegd worden aan mer@vlaanderen.be met vermelding van het dossiernummer (PR3533).

Digitaal getekend

Door Isabel Jacobs,

Afdelingshoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten

Bijlage

Terinzagelegging te Gent en Evergem : **geen inspraakreacties.**

Lijst met instanties die geraadpleegd werden :

Agentschap Natuur en Bos buitendienst Oost-Vlaanderen
Stad Gent
Gemeente Evergem
Departement MOW
Departement Omgeving, GOP, Team Omgevingseffecten voor het aspect EV
Departement Omgeving, GOP, Omgevingsgebied Oost-Vlaanderen
Fluxys Infoworks
Havenbedrijf Gent
Provincie Oost-Vlaanderen
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid –Oost-Vlaanderen
VMM, kern advisering grondwater
VMM, kern advisering lozingen/lucht

Lijst met instanties die gereageerd hebben :

Agentschap Natuur en Bos buitendienst Oost-Vlaanderen (akkoord met methode en conclusies)
Stad Gent (gunstig)
Gemeente Evergem
Fluxys Infoworks
Provincie Oost-Vlaanderen (geeft geen advies)
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid –Oost-Vlaanderen
VMM, kern advisering lozingen/lucht